

Velký pátek - pohoršení kříže, vykoupení a spása

Kříž

Jedním z nejstarších zpodobení kříže je posměšný obrázek kříže z římských katakomb z doby kolem roku 200, kterým měl být zesměšněn Spasitel křesťanů. Zobrazuje postavu ukřižovanou na kříži, která má však oslí hlavu. Pod obrazem je nápis: „Alexamenos uctívá svého Boha.“ (Youcat, komentář k obrázku stojící u čl. 101)

Také my dnes při zvláštní velikopáteční bohoslužbě, která není mší svatou, ale jen bohoslužbou slova se

svatým přijímáním, budeme uctívat kříž.

Kříž byl v antice tím nepotupnějším a nejukrutnějším popravčím nástrojem. Římský občan nesměl být odsouzen k trestu smrti ukřižováním, ač se provinil jakkoli závažným zločinem (Youcat, 101). Když se dozvěděli, že Bůh křesťanů byl ukřižován, bylo to pro ně terč k posměchu

Tu oslí hlavu dali Římané Kristu protože, věděli, že to nějak souvisí s židovskou vírou a oni se židům vysmívali, že v jejich jeruzalémském chrámě nemají žádné sochy ani vlastně nic, jen jakousi plentu oddělující chrám od velesvatyně. A protože nepoznané tajemství vzbuzuje bujnou fantazii a jinakost druhých vede k různým výsměškům, tak si spojili s naprostou neznalostí hebrejštiny svou fantazii a výsměch a když slyšeli židy modlit se k „Jáh“, což znamenalo jméno Boží, tak jim to připadlo, jako by židé uctívali hýkajícího osla: í á. Proto také dali Kristu oslí hlavu. Když vojevůdce Pompeus r. 63 dobyl Jeruzalém a vtrhl do chrámu, odhrnul plentu a byl překvapen, oslí hlava tam nebyla.

„Kříž, na kterém byl nevinný Ježíš strašlivým způsobem popraven, je místem vrcholného ponížení a opuštěnosti. Kristus, náš Spasitel si vyvolil kříž, aby na sebe vzal vinu světa a aby na sobě vytrpěl utrpení světa. Tak svou dokonalou láskou přivedl svět zpátky k Bohu“ (Youcat, 101).

„Bůh tak vstoupil do nejpropastnějšího utrpení lidstva. Od té doby už nikdo nemůže říkat: Bůh neví, jak trpím“ (tamtéž).

Vykoupení

Mluvíme o vykoupení a spáse. Jsou to dva různé pojmy.

Vykoupení: četli jsme včera na Zelený čtvrtek, že židé zotročeni v Egyptě dostali příkaz od Mojžíše, aby zabili beránka a jeho krví mazali své vchody do domů:

„Pak ať vezmou trochu jeho krve a pmažou jí obě veřeje i příčný trám nad nimi v domech, kde ho budou jíst. (...) Nad všemi egyptskými bohy vykonám soud. Já Hospodin. Pro vás však bude krev beránka sloužit jako znamení na domech, že tam přebýváte. Když uvidím krev, přejdu vás, a tak uniknete ničící ráně...“ (Ex 12,11-14).

Tak jako beránek zachránil Židy od Božího soudu nad egyptskými božstvy, které zotročili Izrael, tak Ježíš zachránil každého člověka od ničivého soudu absolutní spravedlnosti a žalobce, který se na ni odvolává, že zlo musí být ztrestáno, tímto žalobcem je ďábel.

C.S.Lewis vykreslil ďábla žalujícího na člověka v postavě Bílé čarodějnice. v Letopisech Narnie, v knize Lev, skříň a čarodějnice. Bílá čarodějnice oklame malého Edmunda, aby zradil

své tři sourozence. Poté ho zajme. Zbývající tři sourozence se obrátí na odvěkého krále Narnie, Iva Aslana, aby Edmunda vysvobodil. To se stane, jenže Bílá čarodějnice si dojde do Aslanova tábora pro spravedlnost. Připomíná Aslanovi zákony, které on sám stanovil, že spravedlnost musí být naplněna a zrádce potrestán smrtí, i když ona sama je všude porušuje. Pokud by nebyl zrádce potrestán, celý svět by se rozpadl. Aslan, nevinný a navíc zákonodárce však vezme trest na sebe a je zabit čarodějnici. Edmund je tak zachráněn. Zde Lewis nejen dětem v příběhu objasňuje, co se muselo stát, aby byl člověk vykoupen z neúprosné spravedlnosti, kterou zneužívá ten, kdo ji nejvíce porušuje, ďábel.

Izraelité si připomínali každoročně své vyjití z otroctví a záchranu beránkovou krví. V předvečer svátku velikonoce byli v chrámu zabíjeni velikonoční beránci. Ti se potom donesli domů, aby je hospodyňky připravily, byli pečení celí na dřevě granátového jablka do tvaru kříže a nesměli jim být zlámány kosti. Podle Janova evangelia byl Ježíš zabit na kříži v tu hodinu, kdy byli v chrámu zabíjeni velikonoční beránci k oslavě velikonoce.

„Od Kaifáše vedli Ježíše do vládní budovy. Bylo časně ráno. Sami do vládní budovy nevstoupili, aby se neposkvřili, ale aby mohli jíst velikonočního beránka“ (*Jan 18,28*).

„Protože byl den příprav, takže mrtvá těla nesměla zůstat na kříži přes sobotu – tu sobotu totiž byl velký svátek – požádali židé Piláta, aby byly ukřižovaným přeraženy nohy a aby byli sňati. Přišli tedy vojáci a přerazili kosti prvnímu i druhému, kteří s ním byli ukřižováni. Když však přišli k Ježíšovi, viděli, že už je mrtvý. Proto mu kosti nepřerazili“ (*Jan 19, 31-33*).

Apoštol Pavel jasně učí:

„Náš velikonoční beránek – Kristus – je už obětován“ (*1 Kor 5,7*)

Vykoupení je rozhodnutí Boha vzít na sebe všechna lidská provinění a vystavit je soudu spravedlnosti. Toto Bůh oznámil skrze proroka Izaiáše, kterého budeme dnes při bohoslužbě číst:

„^{52,13} Hle, můj Služebník dojde úspěchu, bude povýšen, povznesen k velké vznešenosti. (...) ^{52,14} Jak mnozí budou nad ním žasnout! Neboť jeho podoba byla nelidsky zohavena, vzhledem se nepodobá člověku (...) ^{53,3} Opovržený, opuštěný od lidí, muž bolesti, znalý utrpení jako ten, před nímž si lidé zakrývají tvář, potupený, od nás nevážený. ^{53,4} A přece on nesl naše utrpení, obtížil se našimi bolestmi, ale my jsme ho pokládali za zbitého, od Boha ztrestaného a ztýraného. ^{53,5} On však byl proboden pro naše nepravosti, rozdrčen pro naše zločiny, tížily ho tresty pro naši spásu, jeho rány nás uzdravily. ^{53,6} Všichni jsme bloudili jak ovce, každý šel svou vlastní cestou. Hospodin na něho uvalil vinu nás všech.“ ^{53,7} Byl týrán, ale podrobil se a neotevřel svá ústa; jako beránek vedený na porážku a jak ovce, která mlčí před střihači, neotevřel svá ústa. ^{53,9} Hrob mu vykázali se zločinci, posmrtný domov s boháči, ačkoli se nedopustil křivdy ani neměl v ústech podvod. ^{53,10} Hospodinu se však zalíbilo zrdit ho utrpením; jestliže dá na usmíření svůj život, uzří potomstvo, které bude žít dlouho, skrze něho se zdaří Hospodinův plán. ^{53,11} Pro útrapy své duše uvidí světlo, nasytí se svým poznáním. Můj spravedlivý služebník ospravedlní mnohé, neboť sám ponese jejich viny.

Vykoupen je tak každý člověk, ať už chce, nebo ne, protože Ježíš, obětní beránek vykoupil všechny od neúprosné spravedlnosti a následně z rukou satanových vytrhl všechny, které by chtěl tento padlý tvor zničit, jako ničí i sebe.

Spása

Dar spásy však záleží na každém z nás. Nakolik toto Kristovo vykoupení přijmeme.

